

# William Whitmore'un

## Değirmen Arşivi'nde eski değirmencilik dergileri

Mildred Cookson, Değirmen Arşivi, Birleşik Krallık

2 Kasım 1885'te 'The Miller'da yer alan köklü British Engineering Works. Özellikle un değirmenciligi makinelerinin imalatında yer alan şirketlere yaptıkları ziyaretlere devam eden 'The Miller', Wickham Market'taki demir fabrikasından bahsediyor. Bu alan, yakında bir telgraf ofisinin bulunduğu o zamanki Büyük Doğu Tren Yolu'na yakın olmasından avantaj sağlamış. Aynı zamanda yine o dönemlerde İngiltere'nin en eski mühendislik ve değirmencilik atölyeleri arasında bulunuyor. 1885 yılında şirketi yöneten kıdemli ortağın dedesi William Whitmore tarafından 1780 yılında kurulan Wickham Market Ironworks, halihazırda 100 yaşındaymış.

Lincolnshire'daki bir şirkette makine mühendisliği alanında çıraklık yapan William, babası ile ortak olmuş. O dönemde şirket buharlı motor ve boyler imalatı yapmaya başlamış ve bunları Messrs Ridley'nin Chelmsford and Barking buharlı değirmeninde ve de Isle of Thanet buharlı un değirmenlerinde kurmuş. 1862 yılında John Whitmore Sr. Emekliye ayrılmış ve William, John Whitmore Jr. ile birlikte onun yerini almış.

George Binyon, 1868 yılı civarında şirketin üyesi olmuş ve Wickham Market'te on yıl çalıştıktan sonra Londra'da 28 Mark Lane adresinde bir ofis açmış. Bu adım, şirketi değirmencilik ticaretinin merkezine aldığından ve şirketin dış genişlemesi ile ilgilenmelerine olanak tanıdığından iyi bir adım olmuş. Bu dış genişleme kapsamında uzmanlık sahibi oldukları taş değirmenlerini, civatalı sandıklarını ve diğer makineleri tedarik etmişler.

1871'in Ocak ayında Seth Taylor Waterloo Bridge'te bulunan un değirmenini düzenlemek için şirket ile iletişime geçmiş. Düzenleme, 30 çift taş gerektiriyormuş. 1874 yılında ise Vauxhall un değirmeninden Peter Mumford, 24 çift taş için benzer bir talepte bulunmuş. 1890 yılında Taylor yine şirketten Dockhead'teki St Saviour's Mills'e 20 çift taş tedarik etmesi talebinde bulunmuş. Tüm bu değirmenler aynı zamanda patentli kayış tahrikli dişli haznelere ile düzenlenmiş. Daha birçok değirmen, Whitmore & Binyon'un makineleri ile düzenlenmiş. Örneğin: Chelmsford'da Messrs Marriage, Messrs Press Brother's; City Flour Mills Lincoln, Town Mills Melksham Wiltshire ve Aberdeen'de Jonathan Mess'in değirmenleri.

20 Aralık 1880 gecesi, çalışmaların yapıldığı yerin arka kısmındaki bir kulübede yangın çıkmış. Bu yangın 2000 Sterlin'lik (2491 Dolar) bir hasara ve birkaç kulübe ve atölyenin kaybına neden olmuş. Yangın altı saat boyunca devam etmiş ve o alanda bulunan arzezyen kuyunun sağladığı bol su kaynağı olmasa tüm alan yok olabilirmiş. Yerel şirketler yardım etme teklifinde bulunup Whitmore'un işlerini devam ettirebilmesi için atölyelerini sağladığından çalışmalar devam etmiş.

'The Miller's'in 1885 tarihli tanımında ana girişin sağında ofislerin yer aldığı, solda, dökümhane alanında ise yöneticinin evinin bulunduğu, hammaddelerin hazırlık aşamalarından geçtiği ve demirin normal şekilde döküm ocaklarına aktarıldığı yazıyor. Döküm ocaklarına montaj atölyesinin alt kısmından geçen sevk borusu yardımı ile iletilen basınçlı hava ise binanın dışında yer alan büyük bir fan yardımı ile sağlanmış. Atölyelerde, meyilli ve destekli dişli çarkların yapımında kullanılan dahiyane bir kalıplama makinesi bulunuyormuş. Bu makine, her dişli çarka yönelik yeni bir desen yapmak için gereken işgücünden tasarruf edilmesini sağlamış. Demirhaneden çıkan döküm malzemeler, döküm temizleme atölyesine gidiyormuş.

Desen atölyesi, tornalar, matkaplar, rendeler, vargel tezgahları, vidalama makinesi, vb. ile dolu geniş bir binaymış. İki metreye kadar tekerleklerden değirmen taşı dişli haznelere ve sayısız dişli sıralarına kadar bir desen ormanı şeklinde tanımlanıyor. Burada silindirik değirmenlerin ve diğer un değirmen makinelerinin parçaları işlenip bağlanıyormuş. Silindirik değirmen gövdesinde çalışmaya yönelik özel tasarımı bir makine planı bulunuyor. Ayrıca, yine dikkat çeken başka bir nokta ise yenilikçi bir buğday temizleme makinesi. Bu makine, bir çift değirmen taşına benzer şekilde dikey bir eksenle birbirine paralel olarak çalışan dairesel bir fırça ve Cologne taşından oluşuyor. Çark taşı yaklaşık 360 rpm'de dönüyor ve ayarlanabilir nitelikte. Yüzeyi disk şeklinde olan fırça ise sabitmiş. Fırçanın kılları taşın tüm oluklu yüzeyini süpürüyormuş. Tahıllar fırçanın ortasında yer alan bir besleme gözünden ekleniyormuş ve taşa doğru giderken fırçanın kılları arasından geçip döner taşın yüzeyinden, dışarı atıldığı değirmen taşının çevresi veya eteğine ulaşıyormuş. Ardından, toz parçacıkları, egzoz fanı yardımı ile atılıyormuş.

Torna tezgahının ucundaki alanda, tek ve çift silindirler ile taşı ve milli değirmen taşı dişli haznelere işlendiği montaj atölyesi bulunuyormuş. Taş değirmenler, kesinlikle şirketin ana ihracat ticaret ögesi konumunda olmuş. Ulaşılan alan, bu tür dokuzdan fazla değirmenin aynı ve hizmetten memnun müşterilere halihazırda gönderildiği Güney Afrika'ya kadar uzanıyor.

Pirinç döküm atölyesi, değirmen taşı mil yataklarına, santrifüj veya sasör mil yataklarına yönelik gerekli olan her tür pirinç ve bronz ögeyi sağlıyormuş. Bu atölyenin uç kısmında, ustabaşının ofisinin yanında araç gereçlerin bulunduğu, düzenli bir atölye yer alıyor. Bu atölyenin yanında, sasör ve santrifüjlerin, buğday aspirasyon makinelerinin ve civatalı sandıkların imalatına yönelik değirmenci atölyeleri

bulunuyormuş. Atölyenin arka kısmında her kurutma aşamasından ağacın bulunduğu kereste deposu yer alıyor. Bu depoda, dişliler için kullanılan çok sayıda elma ve gürgen ağacı bulunuyormuş. Son olarak, birçok makinenin dikkatlice temizlenip boyandığı ve sevkiyata hazır hale getirildiği bir boyama atölyesi yer alıyor.

1885 yılında şirketin çizim atölyelerinde yaklaşık 200 kişi çalışıyormuş. Şirket, rutin olarak gerçekleştirilen sergilere katılıyormuş ve sergilediği ürünler "son derece güvenilir" şeklinde tanımlanıyor. Madalya kazandıkları 1862 yılının sergisinde, özel kayış tahrikli taşlarını sergilemişler.

Bu taşlar, unun taşların tüm çevresine ulaştırılmasına olanak tanıyor.

Değirmen Arşivi kataloğu ([catalogue.millsarchive.org](http://catalogue.millsarchive.org)), bizim dergilerimize ek olarak şirketin kurulduğu ilk günlerden birçok arşiv fotoğrafı içeriyor. Bu fotoğraflar arasında, işçi gruplarının resmi fotoğrafları da bulunuyor. Değirmen Arşivi'ndeki öğelerin coğrafi ve tarihsel dağılımı nedeniyle sadece enstantane fotoğraflar sunabiliyorum. Daha ayrıntılı bilgi almak istemeniz durumunda lütfen [mills@millsarchive.org](mailto:mills@millsarchive.org) adresinden benimle iletişime geçiniz.

Whitmore and Binyon'daki Makine Operatörleri  
Whitmore and Binyon'ın 6 makaralı cıvatalı sandığı  
Wickham Market atölyeleri  
Patentli değirmen taşı dişli haznesi ve cıvatalı sandık  
Whitmore and Binyon'un egzoz aparatı  
Whitmore and Binyon'un un işleme makinesi  
WN Whitmore  
George Binyon